

Dragomanov
Ukrainian
State
University

Universities-Communities:
strengthening cooperation

Jean Monnet Chair
SCAES
Social and Cultural Aspects
of European Studies

Jean Monnet Centre of Excellence
ESSIE
European Studies of
Social Innovations in Education

With the support of
Erasmus+ Programme
of the European Union

NATIONAL UNIVERSITY OF LIFE
AND ENVIRONMENTAL SCIENCES
OF UKRAINE

Українська асоціація дослідників європейських цінностей в освіті (AREVE)
Факультет педагогічних наук DISFOR – Університет Генуї (Італія)
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Національний університет біоресурсів і природокористування України
Навчально-реабілітаційний заклад вищої освіти "Кам'янець-Подільський державний інститут"
Факультет спеціальної та інклюзивної освіти (УДУ ім. М. Драгоманова) та
Кафедра менеджменту та інноваційних технологій соціокультурної діяльності (УДУ ім. М. Драгоманова)

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

«СОЦІАЛЬНІ ТА КУЛЬТУРНІ ЄВРОПЕЙСЬКІ СТУДІЇ: СОЦІАЛЬНІ ІННОВАЦІЇ ДЛЯ УКРАЇНИ»

для студентів, здобувачів, молодих вчених, аспірантів, докторантів, дослідників, викладачів,
представників професійних спільнот та громадянського суспільства

м. Київ, 26 квітня 2023 року

Конференція проводилась в рамках імплементації проєкту напряму Жана Монне - Кафедра Жана Монне «Соціальні та культурні аспекти Європейських Студій» (SCAES)620635-EPP-1-2020-1-UA-EPPJMO-CHAIR та у синергії з проєктами напряму Еразмус+ KA2 «Університети-Громади: Посилення співпраці» 101083077 — UNICOM — ERASMUS-EDU-2022-CVHE та Центру досконалості Жана Монне «Європейські Студії соціальних інновацій в освіті» - Jean Monnet Centre of Excellence ESSIE - 101085552 - ERASMUS-JMO-2022-COE. Також в конференції та воркшопах відбувається підтримка сталості проєкту напряму Жана Монне Проєкт Жана Монне «Європейські цінності різноманіття та інклюзії для сталого розвитку» Erasmus+ Jean Monnet Project «European values of diversity and inclusion for sustainable development» (EVDISD) 620545-EPP-1-2020-1-UA-EPPJMO-PROJECT. Конференція проводилася за підтримки Національного Еразмус+ Офісу в Україні

особистості, що, у свою чергу, обумовлює необхідність адаптації освітньої системи відповідно до логіки безперервності навчання.

Список використаних джерел

1. Лук'янова, Л. (2019). Освіта впродовж життя в умовах інформаційно-технологічного суспільства. Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи, 1(15), 10-20. [https://doi.org/10.35387/od.1\(15\).2019.10-20](https://doi.org/10.35387/od.1(15).2019.10-20).

ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ ПОНЯТТЯ ІНТЕРНЕТ-ЗАЛЕЖНОСТІ В ЕПОХУ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА REVISION OF THE CONCEPT OF INTERNET ADDICTION IN THE ERA OF DIGITAL TRANSFORMATION

Мищенко О.Е.

студентка 2 курсу магістратури

Спеціальність 053 Психологія

(спеціальна, клінічна)

Українського Державного Університету імені Михайла Драгоманова

lowlsoff@gmail.com

Науковий керівник:

Кротенко В. І.

кандидат психологічних наук, доцент,

доцент кафедри спеціальної психології та медицини

Українського Державного Університету імені Михайла Драгоманова

vikrotenko@gmail.com

Від моменту впровадження терміну «інтернет-залежність» у 1995 році світ сильно змінився, отже, настав час переосмислити цей феномен. Згідно з останнім

дослідженням DataReportal (2023), на січень 2023 року більше 5 мільярдів людей з усього світу користуються інтернетом — це 64,4% всього населення планети (Simon Kemp, 2023); соціальними мережами користуються 4,76 мільярда людей, що складає 92,3% від усіх користувачів інтернету. В Україні у лютому 2023 року зареєстровано 28,57 мільйонів активних користувачів інтернету (79,2% населення країни), і 26,7 мільйонів активних користувачів соціальними мережами (74% популяції). За даними Європейського опитування учнів щодо вживання алкоголю та інших наркотичних речовин (2019), серед 8690 студентів віком 14-17 років, майже половина проводить щонайменше 4 години на день у соцмережах у будні і ще більше — на вихідних. 9,4% опитаних зазначили, що грають як мінімум 6 годин на день, використовуючи комп'ютер, планшет, смартфон та інші електронні пристрої. Більше чверті (27.5%) студентів вважають, що витрачають забагато часу на ігри, а 13,9% визнали погіршення настрою, якщо вони не можуть грати в цифрові ігри (О.М. Балакірева, Д.М. Павлова, Н-М.К. Нгуєн, О.Г. Левцун, Н.П. Пивоварова, О.Т. Сакович; О.В. Флярковська, 2019).

Феномену інтернет-залежності у сучасному світі приділяється недостатньо уваги. Всесвітня організація охорони здоров'я хоч і визнала існування Gaming Disorder (комп'ютерна ігроманія) у 2018 році (V. Poznyak, 2018), але досі не включила інтернет-залежність до Міжнародної класифікації хвороб. Згідно МКХ-11, яка набула чинності 1 січня 2022 року, ігровий розлад визначається як модель ігрової поведінки, що характеризується порушенням контролю над іграми, збільшенням пріоритету ігор над іншими видами діяльності, а також продовження або ескалація патологічної ігрової поведінки, незважаючи на негативні наслідки (World Health Organisation, 2022). Американська психіатрична асоціація вважає інтернет-адикцію об'єктом подальших досліджень, але також не визнає її психічним розладом (К. Давиденко, 2019).

Термін «інтернет-залежність» вперше вжив американський психіатр і психофармаколог I. Goldberg (1995) і охарактеризував цей феномен як дезадаптивну модель користування інтернетом, яка призводить до клінічно значущого порушення або дистресу, і супроводжується як мінімум трьома симптомами з переліку протягом

12 місяців: толерантність, синдром відміни, проблеми самоконтролю під час користування інтернетом, неможливість відмовитися від користування інтернетом, проведення більшої частини свого часу в інтернеті, нехтування обов'язками і соціальними контактами, зловживання інтернетом навіть після усвідомлення даної проблеми. Американський клінічний психолог К. Young (1998) почала дослідження цього інтернет-залежності ще у 1994 році, описуючи її як заклопотаність інтернетом, нездатність контролювати використання інтернету та неспокій або дратівливість при спробі скоротити використання інтернету. Л. Юрьєва і Т. Больбот (2006) охарактеризували звикання до Інтернету як розлад звичок та потягів, не викликаний хімічними речовинами, нав'язливе чи компульсивне бажання увійти в інтернет, перебуваючи офлайн, і неможливість вийти з мережі, знаходячись онлайн. Сучасна українська дослідниця Асєєва Ю.О. (2020) пропонує розмежовувати комп'ютерну залежність, інтернет-залежність і гаджет-адикцію, і визначає інтернет-адикцію як вид нехімічної залежності, психічно-поведінковий розлад, що виражається в нав'язливому чи компульсивному бажанні постійно перебувати в режимі онлайн, викликаючи порушення нормального процесу життєдіяльності, а неможливість перебування в режимі онлайн призводить до змін емоційного стану й спричиняє негативні зміни в когнітивній, поведінковій та афективній сферах особистості.

В Україні використовують такі методи діагностики інтернет-адикції: тест Кімберлі Янг в адаптації В. Лоскутової; скринінгову діагностику комп'ютерної залежності за методикою Л. Юр'євої та Т. Больбот; тест на інтернет-залежність С.А. Кулакова; тест Такера для експрес-діагностики ігроманії, модифікований та адаптований для неповнолітніх І.А Конігіною; шкалу інтернет-залежності Чена (шкала CIAS). На жаль ці інструменти не перекладені українською мовою, також є застарілими — розроблені у 2000-2010 роках, вони не зовсім не оновлювалися, тому питання не відповідають сучасним технологіям — наприклад, у тестах зовсім не згадуються соціальні мережі і месенджери, що нині є основною причиною занепокоєння.

Враховуючи технологічні зміни у сучасному світі, термін «інтернет-залежність» не може вважатися актуальним з двох причин: по-перше, сьогодні людство буквально

залежить від мережі — особливо з часів пандемії, коли навіть робота і навчання перейшли в режим онлайн, що тільки загострилося війною в Україні, — тож інтернет вже є невід'ємною частиною життя; по-друге, інтернет фізично не може бути агентом адикції — це мережа, зв'язок, інструмент, що надає доступ до можливостей цифрового світу. Тож сполучення «інтернет-залежність» є лексично некоректним і має бути виключено із професійного використання. За тим самим принципом, комп'ютери, смартфони та інші електронні пристрої не можна вважати агентами адикцій, що виключає поняття «комп'ютерна залежність» або «гаджет залежність». Оскільки інтернет або девайс не може бути агентом адикції, нею виступає сам цифровий світ — віртуальна реальність, у якій можна бути ким завгодно, часто без наслідків і відповідальності за власні слова і дії. Патологічне бажання пов'язане не з доступом до мережі чи смартфону, а з покликом відмежуватись від реальності шляхом занурення у цифровий (діджитал) світ. Отже, замість застарілих термінів, коректно використовувати термін цифрова (або діджитал) залежність, що характеризується патологічним потягом до перебування у цифровому (віртуальному) просторі і реалізується за допомогою сучасних технологій. Також потрібно розробити новий інструмент для діагностики діджитал адикції, який враховуватиме особливості і вимоги сучасного світу, рівень розвитку і змінність технологій, а разом з цим — методи профілактики цифрової залежності в умовах вимушеної діджиталізації, щоб уникнути небезпеки для життя і здоров'я.

Список використаних джерел:

1. Асеева Ю.О. (2020). Проблемні питання класифікації кібер-адикцій. — Одеса, Психологія і особистість. 2020 No 2 (18).
2. Балакірева О.М., Павлова Д.М., Нгуєн Н-М.К., Левцун О.Г., Пивоварова Н.П., Сакович О.Т., & Флярковська О.В. (2019). Куріння, вживання алкоголю та наркотичних речовин серед підлітків, які навчаються: поширення й тенденції в Україні». — Київ: ТОВ «ОБНОВА КОМПАНІ».
3. Давіденко К. (2019), Інтернет-залежність: тест, поширеність та супутня психопатологія. — Київ, МОРІОН.

4. Юрьєва Л., Больбот Т. (2006). Компьютерная зависимость: формирование, диагностика, коррекция и профилактика: Монография. — Днепропетровск: Пороги.
5. Goldberg I. (1995). Internet Addiction Disorder (IAD) — Diagnostic Criteria. — Архів веб-сторінок Archive.today. <https://archive.ph/>
6. Kemp S. (2023), Digital 2023 global overview report. Інтернет-ресурс статистики DataReportal. <https://datareportal.com/>
7. Kemp S. (2023), Digital 2023: Ukraine. Інтернет-ресурс статистики DataReportal. <https://datareportal.com/>
8. World Health Organisation (WHO) (2022) International classification of diseases — ICD-11. <https://icd.who.int/browse11/l-m/en>
9. Young K.S. (1998). Internet Addiction: The Emergence of a New Clinical Disorder. *CyberPsychology & Behavior*, 1(3). doi:10.1089/cpb.1998.1.237

ОСОБЛИВОСТІ ІНСТРУМЕНТІВ СУЧАСНОЇ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ

FEATURES OF THE TOOLS OF MODERN YOUTH POLICY

Мочарій Дар'я
магістрантка спеціальності соціологія
МДПУ імені Богдана Хмельницького
Україна, Запоріжжя
Email: mocharij.dasha@gmail.com

Досвід останніх десятиліть переконливо доводить, що політичних і економічних успіхів сягають саме ті держави, які приділяють підвищену увагу молоді. Стійкий розвиток демонструють саме ті суспільства, які переглянули систему традиційних поглядів на нові покоління, на систему взаємин між поколіннями і на їх значення для політичного і соціально-економічного розвитку.

Молодь повинна стати активним учасником вирішення завдань, що стоять перед державою і суспільством. Необхідно на державному рівні створювати умови для самореалізації молоді та її включення у процеси розвитку України. Це розширить